

สภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
Current Conditions and Needs for Improving Information, Media and Technology
Skills in the 21st Century for the Junior High School Students of Provincial
Administrative Organization in the Northeast Region

ปิยะพันธ์ พิษณุประเสริฐ^{1*} อัจฉรีย์ พิมพิมูล² และ มาลีรัตน์ ขจิตเนติธรรม¹
Piyapan Pitprasert^{1*} Ajcharee Pimpimool² and Maleerat Kajitnatitham¹

¹สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

²สาขาวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

¹Educational Research and Evaluation, Faculty of Education, Ubonratchathani Rajabhat University

² Industrial Technology, Faculty of Industrial Technology, Ubonratchathani Rajabhat University

*Corresponding author, E-mail: tongpiyaphan@hotmail.com, โทร. 081-5494813

วันที่ส่งบทความ 6 ตุลาคม 2560 วันที่แก้ไขครั้งสุดท้าย 23 พฤศจิกายน 2560

วันที่ตอบรับบทความ 28 พฤศจิกายน 2560 วันที่เผยแพร่ออนไลน์ 1 กรกฎาคม 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์ เพื่อ 1) สังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 2) ศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และ 3) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 ประชากรได้แก่ ครูและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ ตัวอย่างได้แก่ ครูและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ ได้มาโดยการ สุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ 1) แบบบันทึกการสังเคราะห์เอกสาร 2) แบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี และ 3) แบบประเมินทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีของนักเรียน สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีประกอบด้วยความสามารถ ใน 3 ประเด็น คือ ความสามารถในการใช้ การเข้าถึงและการประเมินสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี 2) สภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน พบว่าผู้เรียน มีความสามารถในการใช้ การเข้าถึงและการประเมินสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันและความต้องการในระดับปานกลาง สอดคล้องกับสถานะเร่งแก้ไข และ 3) สภาพปัจจุบันของทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีตามความคิดเห็นของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับสถานะเร่งแก้ไข

คำสำคัญ: สภาพปัจจุบันและความต้องการ, ศตวรรษที่ 21, ทักษะด้านสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยี

Abstract

The objectives of this research were 1) to synthesize the documents that related to the information, media and technology skills for the junior high school students 2) to study an opinions of teachers related to the current conditions and needs for improving information, media and technology skills for the junior high school students 3) to study an opinions of students related to the current conditions of information and technology skills for the junior high school students. The population were the teachers and the junior high school students in the Sisaket Provincial Administrative Organization Schools. The samples were the teachers and the Mathayom Suksa 3 students in the Sisaket Provincial Administrative Organization School by multi-stage sampling. The research instruments were the documents synthesis form , the questionnaire for teacher's opinions related to the current conditions and needs for improving information, media and technology skills and the students assessment form concerning information, media and technology skills. The statistics used in data analysis were mean and standard deviation. The findings revealed that 1) the information, media and technology skills consisted of the 3 capability such as accessibility, utilization and evaluation information, 2) the current conditions and needs for improving information, media and technology skills according to the teacher's opinion found that the students were able to accessibility, utilization and evaluation information, media and technology. The mean of current condition and needs was at average level which conformed to the hurriedly improving situation. 3) the overall of information, media and technology skills according to the students' opinion was at average level, which conformed to the hurriedly improving situation.

Keywords: current conditions and needs, the 21st century, information, media and technology skills

บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับ 2560 – 2579 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) ไว้ว่า “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษา และเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” จึงได้วางเป้าหมายสำคัญสำหรับพัฒนาผู้เรียนคือเป้าหมายด้านผู้เรียน (Learner Aspirations) โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สามารถพัฒนาทักษะคุณลักษณะและสมรรถนะในการทำงานของกำลังคนในประเทศให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงาน สังคม และประเทศ ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี และยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 ที่จะนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการศึกษที่สร้างความมั่นคงในชีวิตของประชาชนสังคมและประเทศชาติ และการสร้างเสริมการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, น. 81-82)

สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบันที่เป็นยุคโลกาภิวัตน์ที่มีแต่ความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เมื่อต้องเผชิญหน้ากับปัญหาท้าทายต่าง ๆ การรับรู้ถึงความเปลี่ยนแปลงและความจำเป็นที่ต้องมีการพัฒนาทักษะใหม่ ๆ มีความจำเป็นและมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้เรียน โดยเฉพาะทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อันได้แก่ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ซึ่งได้แก่ ความรู้พื้นฐานด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี เพื่อให้การวางแผนทางในการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี (Information, Media and Technology Skills) ประสบผลสำเร็จและได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ด้วยทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีเป็นอีกทักษะที่มีความจำเป็นสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญดังต่อไปนี้¹⁾ การรู้เท่าทันสารสนเทศ (Information Literacy) ได้แก่ 1.1) การเข้าถึงและการประเมินสารสนเทศ (Access and Evaluate Information) โดย (1) เข้าถึงสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ด้านเวลา) และเกิดประสิทธิผล (แหล่งข้อมูลสารสนเทศ) และ (2) ประเมินสารสนเทศได้อย่างมีวิจารณญาณตามสมรรถนะที่เกิดขึ้น 1.2) การใช้และการจัดการสารสนเทศ (Use and Manage Information) โดย (1) เพิ่มประสิทธิภาพการใช้สารสนเทศอย่างสร้างสรรค์และตรงกับประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น (2) จัดการกับสารสนเทศได้อย่างต่อเนื่อง จากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่มากมายหลากหลาย และ (3) มีความรู้พื้นฐานที่จะประยุกต์ใช้สารสนเทศตามกรอบแห่งคุณธรรมจริยธรรมที่มีปัจจัยเสริมอยู่รอบด้าน เป็นทักษะที่จำเป็นของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่จะทำให้ผู้เรียนมีสมรรถนะและความสามารถในการดำรงตนในสังคมและพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ได้ต่อไป

ความเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมในปัจจุบันที่กำลังเปลี่ยนแปลงสอดคล้องกับการกำหนดยุทธศาสตร์และการสร้างความพร้อมสำหรับผู้เรียนจึงมีความสำคัญและมีความจำเป็นที่จะทำให้สามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ ในทศวรรษที่ผ่านมาทั่วโลกเริ่มให้ความสำคัญของการสร้างฐานความรู้เทคโนโลยีสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ในสังคมอย่างกว้างขวาง ได้ก่อให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ ผลักดันให้เป็นสังคมอุดมปัญญา มีการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างชาญฉลาด สนับสนุนการพัฒนาสู่เศรษฐกิจและสังคมแนวโนม้การพัฒนาและหลักการพัฒนาและแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ครูผู้สอนจึงต้องเลือกใช้สื่อการสอนหรือเทคโนโลยีที่มีความเหมาะสมที่จะช่วยให้นักเรียนมีความสามารถ มีทักษะในการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศและส่งผลให้นักเรียนมีทักษะทางสารสนเทศ (Information Literacy) ในการพัฒนาทักษะการเลือกรับสารสนเทศเพื่อที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ ช่วยแก้ไขปัญหาพื้นฐานของผู้เรียนและช่วยเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้ ให้เกิดความเท่าเทียมกัน ในปัจจุบันพบว่ามีมีการประยุกต์ใช้สื่อการเรียนรู้ เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆมากมาย เช่น การใช้สื่อปฏิสัมพันธ์ (Interactive Media) การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Media) ซึ่งเป็นสื่อที่มีความเหมาะสมในการนำมาใช้เพื่อเพิ่มเติมในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการเสริมการเรียนรู้เป็นส่วนๆ ไป ทั้งนี้เพื่อช่วยให้ความยืดหยุ่นในการเรียนรู้มุ่งสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต แต่การใช้สื่อสนับสนุนการเรียนรู้แต่เพียงอย่างหนึ่งอย่างใดนั้นอาจจะไม่ทำให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ การเรียนรู้ เนื่องจากสื่อแต่ละประเภทมีความเหมาะสมกับเนื้อหาแต่ละสาระการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน (สุรพล บุญลือ, 2550, น.4) คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตจึงมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ ความสามารถในการใช้สารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีได้อย่างคล่องแคล่วการทำงานร่วมกันและการเรียนรู้วิธีเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตในสังคมแห่งการเรียนรู้จึงเป็นความสำคัญประการแรกสำหรับการดำรงชีวิต ในอนาคตการเรียนรู้ต่าง ๆ จำเป็นต้องอาศัยเทคโนโลยีเป็นพื้นฐานการสร้างเยาวชนไทยสำหรับโลกของเทคโนโลยีจึงมีความสำคัญ ความสามารถของผู้เรียนด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีจึงสำคัญต่อการดำรงชีวิตของผู้เรียนซึ่งหากผู้เรียนมีความพร้อม มีทักษะและความสามารถทางด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีดังกล่าวแล้วก็

จะทำให้มีความพร้อมในการก้าวเข้าสู่สังคมของเทคโนโลยีและการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญของการพัฒนาคนและสังคมของประเทศไทยคือ ปัญหาด้านการศึกษาปัจจุบันพบว่า ความต้องการในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในปัจจุบัน คือ การให้ความสนใจในการพัฒนาวัสดุอุปกรณ์มากกว่าการนำเนื้อหาสาระในสื่อเทคโนโลยีและสารสนเทศไปใช้ในการเรียนการสอนสื่อที่ใช้มีความล้ำสมัยและไม่มีคุณภาพ ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเพียงพอในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาสื่อ

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนเป็นสำคัญ จากรายงานผลการวิเคราะห์การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยในส่วนของผลการประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในภาพรวมระดับประเทศมีค่าเฉลี่ย 48.68 โดยค่าเฉลี่ยในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ย ร้อยละ 45.42 และค่าเฉลี่ยในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ย 38.28 ซึ่งในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 นั้นเมื่อจำแนกเป็นรายสมรรถนะพบว่าสมรรถนะด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (กระทรวงมหาดไทย, 2557, น.139) ซึ่งสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานนี้มีความสอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

เพื่อให้การวางแผนทางในการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีเป็นไปในทิศทางที่สนองตอบความต้องการของการพัฒนา จึงให้ความสำคัญกับการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ดังที่ สุวิมล ว่องวานิช (2558, น.28) กล่าวว่า การจัดทำข้อมูลสารสนเทศมีความจำเป็นต่อการวางแผนและพัฒนา การประเมินความต้องการจำเป็นจึงสามารถกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาที่ชัดเจน สามารถชี้จุดบกพร่องหรือปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อนำไปสู่การวางแผนหาแนวทางแก้ไขปัญหา การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาจึงเป็นจุดเริ่มต้นของการวางแผนงานเพื่อให้ได้ทราบสภาพปัญหาที่แท้จริงเพื่อจะได้วางแผนในการพัฒนาได้ตรงกับความต้องการต่อไป

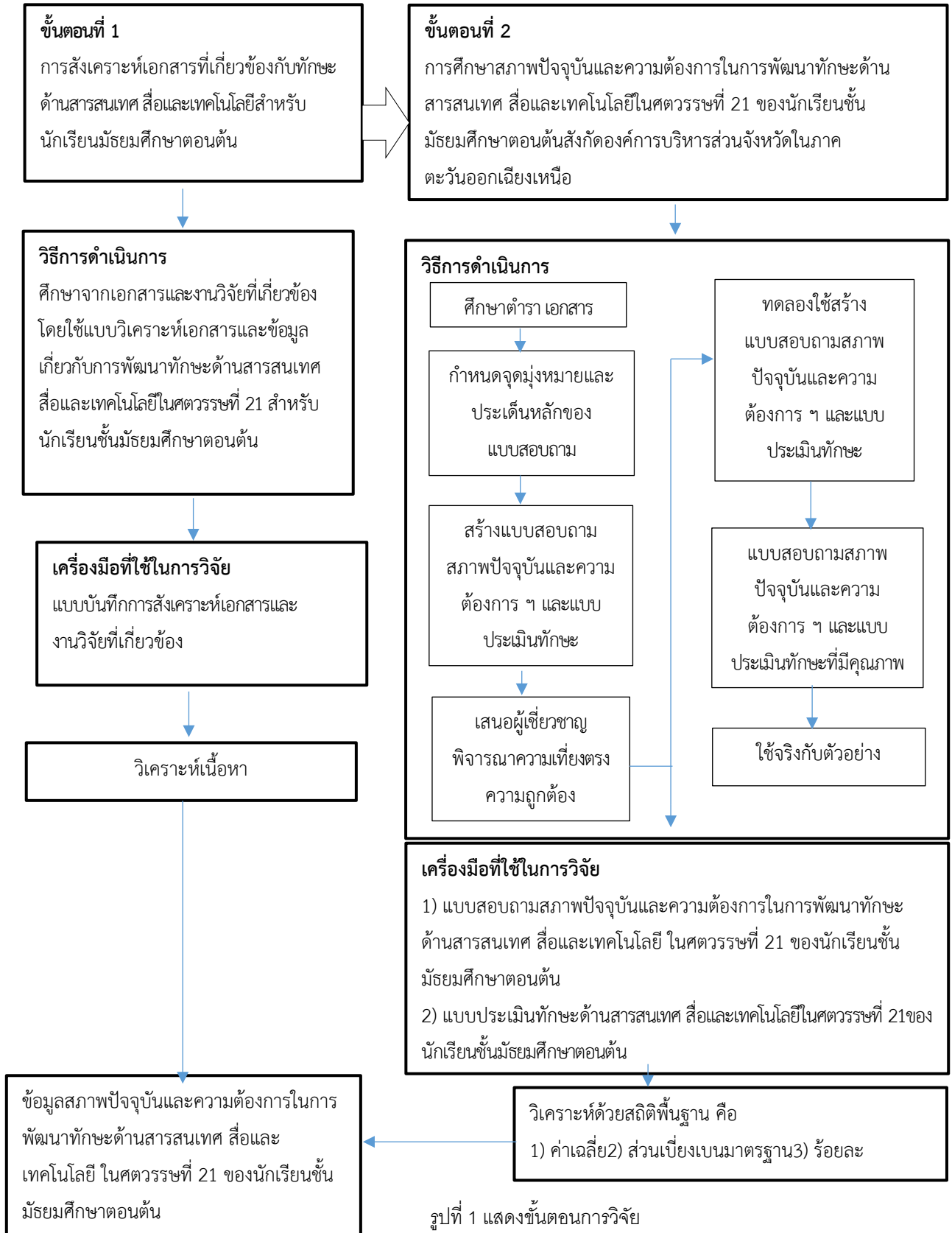
ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาผู้วิจัยจะนำมาออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อไป

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
- 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ในศตวรรษที่ 21
- 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21

วิธีการวิจัย

ผู้วิจัยแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งแสดงได้ตามแผนภาพที่ 1 ดังนี้

รูปที่ 1 แสดงขั้นตอนการวิจัย

ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทักษะด้านสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยีสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยใช้แบบวิเคราะห์เอกสารและข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบบันทึกการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเสนอผู้เชี่ยวชาญ

เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์และครบถ้วนของข้อมูลของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสังเคราะห์และสรุปข้อมูลสาระสำคัญ

กรอบเนื้อหา ข้อมูลสาระสำคัญของแนวคิด ทฤษฎี จากการสังเคราะห์เอกสาร คือ ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ในหัวข้อ 1) ความสามารถในการใช้สารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี 2) ความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี 3) ความสามารถในการประเมินสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นตาม 2) แบบประเมินทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีวิธีการศึกษาวิเคราะห์และวิจัย ดังนี้

1) ศึกษาตำรา เอกสาร บทความเกี่ยวกับทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21

2) ศึกษาจากแบบสอบถามงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีในศตวรรษที่

21

3) กำหนดจุดมุ่งหมายและประเด็นหลักของแบบสอบถาม เขียนข้อคำถามตามประเด็นที่ต้องการร่างข้อคำถามตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย ให้ครอบคลุมองค์ประกอบของทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี

4) นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 1 – 3 มาสร้างแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและความต้องการ ฯ และแบบประเมินทักษะด้านสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยี ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย

4.1) แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและความต้องการ ฯ ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 แบ่งเป็น 3 ด้านคือ

ด้านที่ 1 ความสามารถในการใช้สารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี

ด้านที่ 2 ความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี

ด้านที่ 3 ความสามารถในการประเมินสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะ ด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21

4.2) แบบประเมินทักษะด้านสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยี ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบประเมิน

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถในทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ในศตวรรษที่ 21 แบ่งเป็น 3 ด้านคือ

ด้านที่ 1 ความสามารถในการใช้สารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี

ด้านที่ 2 ความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี

ด้านที่ 3 ความสามารถในการประเมินสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี

5) นำแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและความต้องการ ฯ และแบบประเมินทักษะด้านสารสนเทศฯ มาปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรง ความถูกต้องของเนื้อหาและภาษาที่ใช้ในการสอบถาม

6) นำแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและความต้องการ ฯ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนนครศรีลำทวนวิทยา อำเภอลำทวน จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่ตัวอย่างในการทำวิจัยในครั้งนี้และมีบริบทในการจัดการศึกษาใกล้เคียงกัน ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ใช้สูตรครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมดเท่ากับ .935

7) นำแบบประเมินทักษะด้านสารสนเทศฯ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนครศรีลำทวนวิทยา อำเภอลำทวน จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่ตัวอย่างในการทำวิจัยในครั้งนี้ และมีบริบทในการจัดการศึกษาใกล้เคียงกัน ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ใช้สูตรครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมดเท่ากับ .909

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ประชากรในการวิจัยในส่วนที่ 2 แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งนี้เนื่องจากข้อมูลผลการประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2558 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2558 ให้ผลสอดคล้องในทิศทางเดียวกันคือเมื่อพิจารณาคะแนนประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนโดยจำแนกตามภูมิภาค พบว่า ภูมิภาคที่มีคะแนนประเมินต่ำที่สุด ได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และประชากรในการวิจัยส่วนย่อยที่ 2 คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนในที่สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด กระทรวงมหาดไทย ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน โดยใช้จังหวัดเป็นหน่วยสุ่ม คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้ง 14 จังหวัด สุ่มอย่างง่าย 1 จังหวัด คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ

ตัวอย่างในการวิจัย แบ่งเป็น 2 ส่วนคือ 1) ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ กระทรวงมหาดไทย ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่ายโดยใช้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นหน่วยในการสุ่ม จำนวน 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัดจากทั้งหมด 14 องค์การบริหารส่วนจังหวัดผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างโดยยึดถือเปอร์เซ็นต์ของประชากร ในกรณีนี้ประชากรครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทั้งหมดมีจำนวนเป็นหลักร้อยคือจำนวน 956 คน ต้องใช้ตัวอย่างอย่างน้อย 25% ซึ่งต้องใช้ขนาดตัวอย่างอย่างน้อยจำนวน 100 คน ผู้วิจัยดำเนินการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายตามสัดส่วนจำนวนครูทั้งหมด ได้ตัวอย่างครูจำนวน 283 คนและ 2) ตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งมีประชากรนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวนทั้งหมด

2,124 คน ขนาดประชากรมีเป็นจำนวนหลักพัน ควรใช้ตัวอย่าง อย่างน้อย 5 % ซึ่งต้องมีขนาดตัวอย่างนักเรียนอย่างน้อย จำนวน 337 คน ได้ตัวอย่างนักเรียนจำนวน 337 คน (ธีรวิฑูมิ เอกะกุล, 2555, น. 113)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและความต้องการ ฯ สำหรับครู และแบบประเมินทักษะด้านสารสนเทศ ฯ สำหรับนักเรียน การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานและสภาพทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี โดยการหาค่าร้อยละ

2. การวิเคราะห์แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและความต้องการ ฯ สำหรับครูและแบบประเมินทักษะด้านสารสนเทศ ฯ สำหรับนักเรียน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. การหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและความต้องการ ฯ สำหรับครู และแบบประเมินทักษะด้านสารสนเทศ ฯ สำหรับนักเรียนกับจุดประสงค์การวิจัย โดยการหาค่าเฉลี่ยของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดใช้ Index of item objective congruence หรือ IOC

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผล

1) ผลการสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ 1) พระราชบัญญัติการศึกษา ฯ 2542 2) หลักสูตรแกนกลางการศึกษา 2551 3) ผลการทดสอบ O-net 4) การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 5) การจัดการเรียนรู้ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ 6) การพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี และ 7) ทฤษฎีการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และนำมาวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาและความต้องการในการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและความต้องการ ฯ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน และแบบประเมินทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีตามความคิดเห็นของนักเรียน ผลการสังเคราะห์สรุปได้ดังนี้

1.1) การจัดการศึกษาต้องยึดผู้เรียนเป็นสำคัญให้ทุกคนมีความสามารถในการพัฒนาตนเองได้ กระบวนการจัดการเรียนรู้จึงต้องพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ต้องให้ผู้เรียนเลือกรับวิทยาการและข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆได้ด้วยตนเอง เพื่อเป็นการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีความรู้และทักษะที่เพียงพอที่จะใช้สารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีเพื่อแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและตลอดชีวิต

1.2) ความสามารถของผู้เรียนด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีคือความสามารถในประเด็นต่อไปนี้

(1) ความสามารถในการตระหนักว่าเมื่อใดจำเป็นต้องใช้สารสนเทศและเข้าถึงแหล่งสารสนเทศที่เหมาะสม

(2) ความสามารถในการใช้สารสนเทศที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสื่อสารหรือ เผยแพร่ผลงานของตนเองต่อบุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(3) ความสามารถในการประเมิน สรุปแนวคิดสำคัญจากสารสนเทศที่รวบรวมโดยใช้เกณฑ์การประเมินสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศ

2) ผลการศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เก็บข้อมูลกับ 1) ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 285 คน จาก 37 โรงเรียน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอนและคำนวณสัดส่วนตัวอย่างจาก ขนาดตัวอย่าง และ 2)นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 340 คน จาก 37 โรงเรียน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอนและคำนวณสัดส่วนตัวอย่างจากขนาดตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ 1) แบบสอบถามครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวนครู	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	121	42.50
หญิง	164	67.50
กลุ่มสาระการเรียนรู้		
ภาษาไทย		
ภาษาต่างประเทศ	39	13.70
คณิตศาสตร์	47	16.50
วิทยาศาสตร์	43	15.10
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	45	15.80
ศิลปะ	41	14.40
สุขศึกษาพลศึกษา	34	11.90
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	19	6.70
	17	6.00

เพื่อให้การวางแนวทางในการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี (Information, Media and Technology Skills) ประสบผลสำเร็จและได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ด้วยทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี เป็นอีกทักษะที่มีความจำเป็นสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญดังต่อไปนี้¹) การรู้เท่าทันสารสนเทศ (Information Literacy) ได้แก่ 1.1) การเข้าถึงและการประเมินสารสนเทศ (Access and Evaluate Information) โดย (1) เข้าถึงสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ด้านเวลา) และเกิดประสิทธิผล (แหล่งข้อมูลสารสนเทศ) และ (2) ประเมินสารสนเทศได้อย่างมีวิจารณญาณตามสมรรถนะที่เกิดขึ้น 1.2) การใช้และการจัดการสารสนเทศ (Use and Manage Information) โดย (1) เพิ่มประสิทธิภาพการใช้สารสนเทศอย่างสร้างสรรค์และตรงกับประเด็นปัญหาที่

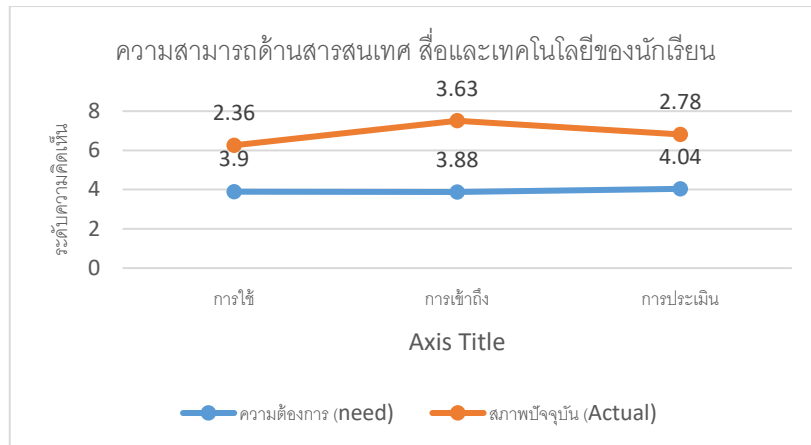
เกิดขึ้น (2) จัดการกับสารสนเทศได้อย่างต่อเนื่อง จากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่มากมายหลากหลาย และ (3) มีความรู้พื้นฐานที่จะประยุกต์ใช้สารสนเทศตามกรอบแห่งคุณธรรมจริยธรรมที่มีปัจจัยเสริมอยู่รอบด้าน เป็นทักษะที่จำเป็นของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่จะทำให้ผู้เรียนมีสมรรถนะและความสามารถในการดำรงตนในสังคมและพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ได้ต่อไป

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวนครู	ร้อยละ
ประสบการณ์		
1 - 5 ปี	17	6.00
6 - 10 ปี	46	16.10
11 - 15 ปี	73	25.60
16 - 20 ปี	100	35.10
21 - 25ปี	48	16.80
26 ปี ขึ้นไป	1	0.40

จากตารางที่ 2 พบว่า ครูผู้สอนที่ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนาทักษะ ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วยครูชายจำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 42.50 และครูหญิง จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 57.50 รวมทั้งสิ้น 280 คน ปฏิบัติหน้าที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยจำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 13.70 ภาษาต่างประเทศ จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 16.50 คณิตศาสตร์ จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 15.10 วิทยาศาสตร์ จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 15.80 การงานอาชีพและเทคโนโลยี จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 14.40 ศิลปะ จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 11.90 สุขศึกษาพลศึกษา จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 6.70 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 6.00 และมีประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ 1-5 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 6.00 6-10 ปี จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 16.10 11-15 ปี จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 25.60 16-20 ปี จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 35.10 21-25 ปี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 16.80 และ 26 ปีขึ้นไป จำนวน 1คน คิดเป็นร้อยละ 0.40 โดยเก็บข้อมูลจากครูผู้สอน ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษจำนวน 37 โรงเรียน

จากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นตามความคิดเห็นของครูผู้สอน มี 3 ด้าน คือ 1) การใช้สารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี 2) การเข้าถึงสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี 3) การประเมินสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี แสดงดังแผนภาพที่ 2

รูปที่ 2 แสดงการวิเคราะห์ความสามารถ สภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน

ช่องว่างของความสามารถ (Ability Gap Analysis) พิจารณาจากการนำค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันและความต้องการมาวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถ โดยนำการวิเคราะห์ห้วงการของรัฐ ธนาติเรก (2550, น. 9 -10) มาประยุกต์ใช้ รายละเอียดดังตาราง

ตารางที่ 3 วิธีการวิเคราะห์ห้วงการของรัฐ ธนาติเรก (อ้างถึงใน วรวิทย์ พุกษากุลนันทน์, 2552, น. 165 - 166)

สภาพปัจจุบัน	ความต้องการ	
	มาก (มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 5.00)	ปานกลาง – น้อย (มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 3.50)
มาก (มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 5.00)	จุดแข็ง	คิดวิธีสร้างต่อไป
ปานกลาง – น้อย (มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 3.50)	เร่งแก้ไข	ใส่ใจไว้บ้าง

เมื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนาและสภาพปัจจุบันด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีของนักเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ผลการวิเคราะห์ความสามารถมีดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ความสามารถด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีของนักเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอน

ความสามารถด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีของนักเรียน	ความต้องการ	สภาพปัจจุบัน
การใช้	3.90 (มาก)	2.36 (ปานกลาง)
การเข้าถึง	3.88 (มาก)	2.63 (ปานกลาง)
การประเมิน	4.04 (มาก)	2.78 (ปานกลาง)

จากตารางที่ 4 ผลวิเคราะห์ความสามารถด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีของนักเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอน พบว่า ด้านการใช้ ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันและความต้องการคือ 2.36 (ปานกลาง) และ 3.90 (มาก) สอดคล้องกับสถานะ “เร่งแก้ไข” ด้านการเข้าถึง ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันและความต้องการคือ 2.63 (ปานกลาง) และ 3.88 (มาก) สอดคล้องกับสถานะ “เร่งแก้ไข” และด้านการประเมิน ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันและความต้องการคือ 2.78 (ปานกลาง) และ 4.04 (มาก) สอดคล้องกับสถานะ “เร่งแก้ไข”

3) ผลการศึกษาศภาพปัจจุบันของทักษะด้านสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบประเมิน

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบประเมิน

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวนนักเรียน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	168	49.40
หญิง	172	50.60

จากตารางที่ 5 พบว่า นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความสามารถด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยนักเรียนชายจำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 49.40 และนักเรียนหญิง จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 50.60 รวมทั้งสิ้น 340 คน โดยเก็บข้อมูลจากนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษจำนวน 37 โรงเรียน

ผลการศึกษาศภาพปัจจุบันของนักเรียนในสภาพปัจจุบันของทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นผลการวิเคราะห์ความสามารถมีดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันความสามารถของนักเรียนด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี

ความสามารถด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ของนักเรียน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
การใช้	2.75	0.43	ปานกลาง
การเข้าถึง	2.92	0.47	ปานกลาง
การประเมิน	2.91	0.50	ปานกลาง
รวม	2.86	0.03	ปานกลาง

จากตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของความสามารถของนักเรียนด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ตามความคิดเห็น โดยรวมมีความสามารถด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านมีความสามารถอยู่ในระดับปานกลาง

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัย ผู้วิจัยจำแนกเป็นหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ผลการสังเคราะห์ความสามารถของผู้เรียนด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยพบว่า เป็นทักษะสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ต้องคำนึงถึงความสามารถของผู้เรียนในองค์ประกอบต่อไปนี้ คือ (1) ความสามารถในการตระหนักว่าเมื่อใดจำเป็นต้องใช้สารสนเทศ (2) ความสามารถในการเลือกวิธีการสืบค้นสารสนเทศที่เหมาะสม (3) ความสามารถในการประเมิน สรุปแนวคิดสำคัญจากสารสนเทศที่รวบรวมโดยใช้เกณฑ์การประเมินสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศ และ (4) ความสามารถในการใช้สารสนเทศที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสื่อสารหรือเผยแพร่ผลงานของตนเองต่อบุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งสอดคล้องกับสุวณี อังวรารักษ์ (2558, น.65 - 78) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง ครู: อกวิวัฒน์การเรียนรู้สู่คุณภาพการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยกล่าวถึงการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นักเรียนต้องเกิดทักษะ ดังนี้ 1) ทักษะชีวิต และการทำงาน 2) ทักษะการเรียนรู้ และนวัตกรรม และ 3) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี โดยการลงมือปฏิบัติสิ่งที่จะสนับสนุนให้เกิดการอภิวุฒนาการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จ คือ การเปลี่ยนแปลงระบบการเรียนรู้ การใช้ระบบสารสนเทศ (ICT) และการปฏิรูปการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้ ครูต้องยึดหลักสำคัญในการจัดการเรียนรู้

แนวคิดของการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีจุดเน้นที่การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการค้นคว้าและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญให้ทุกคนมีความสามารถในการพัฒนาตนเองได้ กระบวนการจัดการเรียนรู้จึงต้องพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ต้องให้ผู้เรียนเลือกรับวิทยาการและข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆได้ด้วยตนเอง เพื่อเป็นการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีความรู้และทักษะที่เพียงพอที่จะใช้สารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีเพื่อแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและตลอดชีวิต

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จากการศึกษาความสามารถด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีของนักเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอนมีองค์ประกอบของความสามารถใน 3 ด้านคือ 1) การใช้สารสนเทศสื่อและเทคโนโลยี 2) การเข้าถึงสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี 3) การประเมินสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวิจารณ์ พานิช (2555, น. 10) ที่กล่าวถึงเป้าหมายของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ว่าผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ต้องเรียนรู้เพื่อให้เกิดทักษะ 3 ประการ ได้แก่ 1) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม 2) ทักษะชีวิตและการทำงาน และ 3) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีและนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐกานต์ ภาคพรต (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และไอซีที สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการประเมินตามสภาพจริง กับความคาดหวังในศตวรรษที่ 21 มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบทักษะด้านสารสนเทศ ฯ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการประเมินตามสภาพจริงกับทักษะด้านสารสนเทศ ฯ แห่งศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่าทักษะด้านสารสนเทศ ฯ ด้วยการประเมินตามสภาพจริงกับความคาดหวังในศตวรรษที่ 21 มีความแตกต่างกัน (t-test = 30.298, Sig. 0.001) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยภาพรวมการประเมินเปรียบเทียบทักษะด้านสารสนเทศ ฯ สำหรับนักเรียนอยู่ในระดับน้อยและความคาดหวังในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมาก

ความสามารถด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีของนักเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอน พบว่า ด้านการใช้ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันและความต้องการคือ 2.36 (ปานกลาง) และ 3.90 (มาก) สอดคล้องกับสถานะ “เร่งแก้ไข” ด้านการเข้าถึง ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันและความต้องการคือ 2.63 (ปานกลาง) และ 3.88 (มาก) สอดคล้องกับสถานะ “เร่ง

แก้ไข” และด้านการประเมิน ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันและความต้องการคือ 2.78 (ปานกลาง) และ 4.04 (มาก) สอดคล้องกับสถานะ “เร่งแก้ไข”

3. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีโดยรวม มีความสามารถด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่านักเรียนทุกด้านมีความสามารถอยู่ในระดับปานกลาง จากผลการประเมินจึงต้องพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีสำหรับผู้เรียนให้มีความสามารถที่สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 1) จากการศึกษาพบว่าการศึกษาเรื่องความสามารถด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีต้องศึกษา วิเคราะห์ พัฒนา ควบคุมไปกันทุกด้าน ทั้งด้านการใช้ การเข้าถึง การประเมิน
 - 2) ควรนำผลจากการศึกษาไปพัฒนาหารูปแบบในการพัฒนาความสามารถด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีเพื่อที่จะทำให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21
2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป
 - 1) ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาองค์ประกอบของความสามารถด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี
 - 2) ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ที่จะพัฒนาทักษะด้านด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

บรรณานุกรม

- กระทรวงมหาดไทย. (2557). รายงานผลการวิเคราะห์การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. ม.ป.ท.
- กระทรวงศึกษาธิการ.(2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 – 2579). กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) . สืบค้น 27 มีนาคม 2560 ,จาก www.nesdb.go.th
- ณัฐกานต์ ภาคพรต. (2557). การเปรียบเทียบทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และไอซีที สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการประเมินตามสภาพจริง กับความคาดหวังในศตวรรษที่ 21. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 9(2), 35 - 45.
- ธีรวิมล เอกเกตุ. (2555). ระเบียบวิธีวิจัย. อุบลราชธานี : วิทยาการพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด.(2553). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 8) . กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- รัฐ ธนาดิเรก.(2550). การจัดการเพื่อนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ. เอกสารประกอบการอบรมนักปกครองระดับสูง วิทยาลัยมหาดไทย ระหว่างวันที่ 11-12 มิถุนายน 2550.
- วรัท พุกษากุลนันท์.(2552). การพัฒนาแบบจำลองเพื่อพัฒนาสมรรถภาพด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาคุษภูบัณฑิต). ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.

- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). *การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: ส.เจริญการพิมพ์
- สุขฤทัย มาลาชัย, และมานิตย์ อาชานอก.(2556). การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการที่จำเป็นสำหรับสมรรถนะของครูด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารระดับประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*, 32(1),119 – 130.
- สุรพล บุญลือ. (2550). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ห้องเรียนเสมือนจริงแบบใช้ปัญหาเป็นหลักในระดับอุดมศึกษา (ปริญญาโทปริญญาตรีบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุวณิ อึ้งวารการ. (2558). ครู: อภิวัดนาการเรียนรู้สู่คุณภาพการศึกษาในศตวรรษที่ 21. *วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้*, 2(1), 65 – 78.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Translated Thai References

- Boonlue, S. (2007). *THE Development of problem based Learning virtual Classroom Model in higher Education Level* (Doctoral dissertation). Bangkok : Sinakharinwirot University. [in Thai]
- Ekakul, T. (2012). *Research Methodology*. Ubonratchtani : Wittaya Offset Printing. [in Thai]
- Malasai, S., & Arsanog, M. (2013). To Study problems and needs assessment for competencies of information and communication technology teachers in primary school in Northeastern Thailand. *Journal of Thammasat University*, 32(1), 119-130 [in Thai]
- Ministry of Education. (2009). *The Basic Education Core Curriculum B.E.2551(A.D.2008)*. Bangkok: The Agricultural Co-operative Federation Printing House. [in Thai]
- Ministry of Education. (2017). *National Education Plan(B.E.2560-2579)*. Prigwhangraphics. [in Thai]
- Ministry of the Interior. (2014). *The education quality assessment of the school under Department of Local Administration analysis report*. n.p. [in Thai]
- Office of the National Economic and social Development Board. (2017). *The Twelfth National Economic and Social Development Plan (2017-2021)*. Retrieved March 27, 2017, from www.nesdb.go.th [in Thai]
- Oung varakrn, S. (2015). Teachers : Learning of Revolution toward Quality of Education in 21st Century. *The Southern College Network Journal of Nursing and Public Health*, 2(1), 65-78 [in Thai]
- Pakprot, N. (2014). The Comparison of Information, Media, ICT Skills in a Current Situation with Expectation Based on 21st Century Skill. *Journal of Yala Rajabhat University*, 9(2), 35-45. [in Thai]
- Panit, W. (2012). *An Effective Classroom Management for 21st century learners*. Bangkok: Sodsri-Saritwong Foundation. [in Thai]
- Panit, W. (2013). *21st Century Learning Management*. Bangkok: S Charoen Printing. [in Thai]

- Prueksakulanun, W. (2009). *Development of a Model for Human Performance Improvement on Information and Communication Technology for Personal in the Office of the permanent Secretary Ministry of Education* (Doctoral dissertation). Chonburi: Burapa University.
- Srisa-aad, B. (2010). *Preliminary Research* (8th ed). Bangkok: Suviriyasarn. [in Thai]
- Thanadirek, R. (2007). *Management for an Efficient Implementation of the Strategy*. An Executive Governors Seminar Documentation, Interior College, (June 11-12, 2007) [in Thai]
- Wongwanit, S. (2015). *The Research of Needs assessment* (3rd ed). Bangkok : Chulalongkorn University Press. [in Thai]